

Η Μαριώ Φωσκαρίνα, μια λησμονημένη Ελληνογαλλίδα μουσικοσυνθέτρια του 19^{ου} αιώνα

Έρευνα και επιμέλεια κειμένων:
Δημήτρης Συμεωνίδης JP

Μέρος Δ

À une femme (Victor Hugo) 1889
notice BnF no FRBNF42992690.
Voix et piano. Για μιά Γυναίκα
(Μετάφραση στα Ελληνικά από τον
Δημήτρη Συμεωνίδη)

Νεαρή, αν ήμουν βασιλιάς, θα έδινα την αυτοκρατορία, και το άρμα μου, και το σκήπτρο μου, και αυτούς που γονατίζουν, και το χρυσό στέμμα μου, και τα λουτρά μου από πορφυρίτη, και τους στόλους μου που δεν μπορούσε να κρατήσει η θάλασσα, για μια από τις ματιές σας! Αν ήμουν Θεός, γη και παράδεισος, με τα κύματα, οι άγγελοι, οι δαίμονες έσκυψαν μπροστά στους νόμους μου και το χάος του εύφορου βάθους αιωνιότητα, διάστημα, τους ουρανοί και τους κόσμους για ένα μόνο φιλή από εσάς!

A une femme

*Enfant ! si j'étais roi, je donnerais l'empire,
Et mon char, et mon sceptre, et mon peuple
à genoux*

*Et ma couronne d'or, et mes bains de porphyre,
Et mes flottes, à qui la mer ne peut suffire,
Pour un regard de vous !*

Si j'étais Dieu, la terre et l'air avec les ondes,

Les anges, les démons courbés devant ma loi,

*Et le profond chaos aux entrailles fécondes,
L'éternité, l'espace, et les cieux, et les mondes,*

Pour un baiser de toi !

Victor Hugo, Les feuilles d'automne

For a Woman

*Child, if I were king I would give the empire,
and my chariot, and my scepter, and my kneeling people,
and my golden crown, and my porphyry baths,
and my fleets that the sea could not hold,
for one of your glances!*

*If I were God, earth and heaven with the waves,
the angels, the demons bent before my law,
and the chaos of the fertile deep,
eternity, space, the heavens and the worlds
for a kiss from you!*

Πηγές

Αστέριος Νικούλης από το Άρδην τ. 113
<https://www.youtube.com/watch?v=WnX4i1ywGuo>

Μαριώ-Φωσκαρίνα Δαμασκηνού: Βενετοϊάνικη Σουίτα (1888) – Φιλαρμόνια Ορχήστρα Αθηνών Μουσική διεύθυνση: Βύρων Φιδετζής
Mario-Foscarina Damaschinó: Suite

Πίνακας του Γάλλου ζωγράφου Ζαν Ωγκύστ Ντομινίκ Ενγκρ. Ο Καμίλλος Σταμάτης στα πόδια της μητέρας του.

Venetiene - Athens Philharmonia Orchestra

Γιάα μια Γυναίκα : Ποίημα του Β. Ουγκώ μεταφρασμένο από τον Δημήτρη Συμεωνίδη

ΕΠΙΜΕΤΡΟ*

Ο ελληνικός πιανιστικός ρομαντισμός Ο Καμίλλος Σταμάτης και η Μαριώ Φωσκαρίνα Δαμασκηνού, ήταν «δύο έλληνες συνθέτες που έζησαν και σταδιοδρόμησαν στο Παρίσι του 19ου αιώνα, στο κέντρο της ευρωπαϊκής μουσικής σκηνής.

Ο Κάμιλλος Σταμάτης υπήρξε εξέχουσα μουσική προσωπικότητα της εποχής του, καθόσον διέπρεψε και ως πιανίστας και ως παιδαγωγός πιάνο. Στους πολυάριθμους μαθητές του συγκαταλέγονται ο επιφανής και πασίγνωστος γάλλος συνθέτης Καμίγ Σεν-Σανς [Camille Saint-Saens] (1835-1921) και ο λιγότερο γνωστός, αλλά εξίσου σπουδαίος, αμερικανός πιανίστας και συνθέτης Λουί Μορό Γκότσαλκ [Louis Moreau Gottschalk] (1829-1869). Η Μαριώ Φωσκαρίνα Δαμασκηνού, γόνος μεγαλοαστικής οικογένειας, δεν ασχολήθηκε επαγγελματικά με τη μουσική, όσο και όπως ο Κάμιλλος Σταμάτης, πολυάριθμα, ωστόσο, έργα της είχαν εκδοθεί από μουσικούς οίκους του Παρισιού. Αξιοσημείωτο είναι το γεγονός ότι και τους δύο απασχόλησαν κυρίως οι μικρές μουσικές φόρμες με έμφαση στο πιάνο. Η μουσική τους δημιουργία υπηρετεί χωρίς εκτροπές τον αμιγή ρομαντισμό και χαρακτηρίζεται άλλοτε από διδακτικό, άλλοτε από ψυχαγωγικό μουσικό ήθος. Το πρόγραμμα του ρεσιτάλ έχει εμπλουτιστεί με έργα συνθετών εκείνης της εποχής, Γάλλων κυρίως, όπως ο Καμίγ Σεν-Σανς, ο Εμμανιέλ Σαμπριέ, ο Γκαμπριέλ Φορέ, αλλά και ο Ρόμπερτ Σούμαν, που χαρακτηρίζονται από συγγενική αισθητική. Ο τελευταίος είχε εκφραστεί εξαιρετικά εγκωμιαστικά, εγγράφως μάλιστα, για τον Κάμιλλο Σταμάτη.

Ντιάνα Βρανούση (πιανίστρια): «στην περίπτωση του Κάμιλλου Σταμάτη και της Μαριώς Φωσκαρίνας Δαμασκηνού εγώ προτάσσω ως κύριο χαρακτηριστικό ενδιαφέρον την ελληνικότητά τους. Όχι της μουσικής τους, που αν υπάρχει είναι δυσδιάκριτη, αλλά της προσωπικότητάς τους.